

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

โหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ถือกำเนิดมาตั้งแต่สมัยโบราณและเป็นศาสตร์ที่ลึกลับยากแก่การพิสูจน์ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเฉพาะบุคคล จนบางครั้งดูเหมือนเป็นเรื่องงมงายไร้สาระสำหรับสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเชื่อในสิ่งที่พิสูจน์ได้และเป็นเหตุเป็นผลทางวิทยาศาสตร์มากกว่า ในสมัยก่อนเมื่อจะออกศึกสงครามก็จะมีโหรดูฤกษ์ยามเพื่อให้เกิดสิริมงคลในการรบ แต่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอยและความไม่คล่องตัวทางเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจและต่อบุคคลต่างๆในสังคมมากมาย ทั้งในด้านชีวิตความเป็นอยู่ และสภาพของจิตใจ บางคนต้องพบกับความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคมรอบข้าง บางคนก็ตกงาน บางคนที่เคยประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงานกลับกลายเป็นบุคคลล้มละลายก็มี จึงทำให้บุคคลเหล่านี้พยายามที่จะหาที่พึ่งและทางออกที่ดีที่สุดให้กับชีวิตและจิตใจของตนเอง โดยบางคนหันไปพึ่งหมอดู โดยอาศัยการทำนายหรือพยากรณ์จากหมอดูเพื่อหาทางออกหรือเพื่อแก้ไขปัญหา ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้โหราศาสตร์ยังคงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและอยู่คู่กับสังคมมนุษย์ต่อไป

ถ้าจะเปรียบหมอดูกับนักเศรษฐศาสตร์แล้ว หมอดูก็ทำหน้าที่ในการทำนายหรือพยากรณ์ดวงชะตา แต่นักเศรษฐศาสตร์ก็ทำหน้าที่ทำนายหรือพยากรณ์แนวโน้มความเป็นไปของภาวะเศรษฐกิจ แต่ต่างกันตรงที่นักเศรษฐศาสตร์จะใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ประกอบการอธิบาย แต่หมอดูจะใช้หลักของวิชาโหราศาสตร์มาอธิบายประกอบเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ และในปัจจุบันก็มีการนำเอาโหราศาสตร์มาใช้ในการพยากรณ์ภาวะทางการเงินในอนาคตว่าจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจวางนโยบายต่างๆของธนาคาร เป็นต้น

ศาสตร์แห่งการพยากรณ์นั้นมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบก็มีวิธีการพยากรณ์ที่แตกต่างกันออกไป การพยากรณ์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ทาง ได้แก่ การพยากรณ์โดยใช้วัน-เดือน-ปีเกิด สถานที่เกิด และเวลาตกฟาก เช่น โหราศาสตร์ไทย โหราศาสตร์ยูเรเนียน การพยากรณ์แบบเลข 7 ตัว กราฟชีวิต การพยากรณ์จากการเสี่ยงทาย เช่น ไพ่ปอก ไพ่ยิปซี การพยากรณ์จากสัญลักษณ์ เช่น โหงวเฮ้ง ลายมือ ลายเท้า ลายเซ็น

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาลักษณะของผู้ที่ใช้บริการหมอดูและพฤติกรรมการใช้บริการหมอดู และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้หรือไม่ใช้บริการหมอดูที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป และศึกษาเฉพาะผู้ใช้บริการหมอดูที่พำนักอยู่เป็นที่ เช่น สำนัก บริษัท บ้าน วัด ห้างสรรพสินค้า โรงแรม เป็นต้น ไม่รวมหมอดูที่ทำนายอยู่ตามใต้ต้นไม้ การดูดวงตามตู้พยากรณ์และทางโทรศัพท์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ลักษณะของผู้ที่ใช้บริการหมอดูและพฤติกรรมการใช้บริการหมอดู และทำการสรุปผลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ร้อยละ ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ (Logit model) ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ผลการศึกษาลักษณะผู้ใช้บริการหมอดูและพฤติกรรมการใช้บริการสรุปได้ว่า ผู้ใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 58.8 และผู้ที่ไม่ใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 41.2 ซึ่งในจำนวนผู้ใช้บริการหมอดูส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ช่วงอายุ 20-30 ปี ใช้บริการหมอดูมากที่สุด และอายุ 31-40 ปี ใช้บริการหมอดูน้อยที่สุด อาชีพธุรกิจส่วนตัวและอาชีพอิสระใช้บริการหมอดูมากที่สุด และพนักงานรัฐวิสาหกิจใช้บริการหมอดูน้อยที่สุด ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีใช้บริการหมอดูมากที่สุด และผู้ที่จบ ม.6 หรือเทียบเท่าใช้บริการหมอดูน้อยที่สุด ระบายรายได้ 5,000-10,000 นิยมใช้บริการหมอดูมากที่สุด และรายได้ 40,001-50,000 ใช้บริการหมอดูน้อยที่สุด ผู้ที่มีสถานภาพโสด หย่า/ม่าย/แยกกันอยู่ จะใช้บริการหมอดูมากกว่าคนที่สมรสแล้ว

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ใช้บริการหมอดูมีความเชื่อในคำทำนายของหมอดูร้อยละ 79.9 ความถี่ในการใช้บริการหมอดู 1-2 ครั้งต่อปี และนิยมดูดวงแบบใช้ วัน-เดือน-ปีเกิด มากที่สุด โดยราคาเฉลี่ยในการใช้บริการแต่ละครั้งประมาณ 100-300 บาท และส่วนใหญ่จะนิยมไปดูหมอดูที่บ้านหมอดู และเหตุผลที่ผู้ใช้บริการเลือกหมอดู ก็คือ ได้รับคำแนะนำจากญาติหรือเพื่อนฝูงมากที่สุด ส่วนชื่อเสียงของหมอดูนั้นรองลงมาเป็นอันดับสอง และผู้ใช้บริการจะไปใช้บริการหมอดูในกรณีที่มีปัญหาคับข้องใจมากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 55.9 โดยปัญหาคับข้องใจที่ผู้ใช้บริการนิยมถามหมอดูมากที่สุดคือ เรื่องอาชีพการงาน และผู้ใช้บริการร้อยละ 95.2 เห็นว่าหมอดูสามารถทำให้รู้สึกคลายกังวลกับปัญหาได้ และผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ก็จะยังคงใช้บริการหมอดูต่อไป

ในส่วนของผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร จะแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร กรณีที่ใช้ทุกรูปแบบการพยากรณ์ในการวิเคราะห์ และผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร กรณีที่ใช้เฉพาะรูปแบบการพยากรณ์วัน-เดือน-ปีเกิดในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร ในกรณีที่ใช้ทุกรูปแบบการพยากรณ์ในการวิเคราะห์ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของการใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.05 คือ เพศ รายได้ 40,001-50,000 บาทต่อเดือน (income5) ราคา ปัญหาคับข้องใจ และความเชื่อ ขณะที่สถานภาพโสด (M1) มีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.10 โดยผู้หญิงมีความน่าจะเป็นในการใช้บริการหมอดูมากกว่าผู้ชาย ส่วนผู้ที่มีสถานภาพโสด ราคาค่าดูหมอดู ผู้ที่มีปัญหาความคับข้องใจ และผู้ที่มีความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์และคำทำนายของหมอดู จะมีความน่าจะเป็นที่จะใช้บริการหมอดูไปในทางบวก ในขณะที่ผู้ที่มีระดับรายได้ 40,001-50,000 บาทต่อเดือน มีความน่าจะเป็นที่จะใช้บริการหมอดูในทางลบ และจากการที่ผู้ใช้บริการไปใช้บริการหมอดูเมื่อมีปัญหาหรือมีความคับข้องใจ จึงแสดงให้เห็นว่าหมอดูมีบทบาททางด้านจิตใจต่อผู้ใช้บริการไม่มากนักน้อย

ส่วนตัวแปร อาชีพทุกอาชีพ การศึกษาทุกระดับ สถานภาพหย่า/ม่าย/แยกกันอยู่ ระดับรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน รายได้ 10,000-20,000 บาทต่อเดือน รายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน และ รายได้ 30,001-40,000 บาทต่อเดือน พบว่า ไม่มีผลต่ออุปสงค์ของการใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร ในกรณีที่ใช้รูปแบบการพยากรณ์วัน-เดือน-ปีเกิด ในการวิเคราะห์ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของการใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.05 คือ เพศ อายุ อาชีพ (occ4) รายได้ (income1) ปัญหาความคับข้องใจ และความเชื่อ ซึ่งพบว่า ผู้หญิงมีความน่าจะเป็นในการใช้บริการหมอดูมากกว่าผู้ชาย ส่วนอายุมีความน่าจะเป็นในการใช้บริการในทางลบ คือ ถ้าอายุมากขึ้นจะมีความน่าจะเป็นในการใช้บริการหมอดูลดลง และผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน จะมีความน่าจะเป็นในการใช้บริการหมอดูในทางลบ ส่วนผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวและอาชีพอิสระ ผู้ที่มีปัญหาความคับข้องใจ และผู้ที่มีความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์และคำทำนายของหมอดู จะมีความน่าจะเป็นที่จะใช้บริการหมอดูในทางบวก หมายความว่า ถ้ามี

อาชีพธุรกิจส่วนตัวและอาชีพอิสระ ถ้ามีปัญหาความคับข้องใจ ถ้ามีความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์และคำทำนายของหมอดู จะมีความน่าจะเป็นที่จะใช้บริการหมอดูมากกว่า

ส่วนตัวแปร อาชีพพนักงานบริษัท ข้าราชการ นักศึกษา/ว่างงาน แม่บ้าน/เกษียณ รายได้ 10,000-20,000 บาทต่อเดือน รายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน และรายได้ 30,001-40,000 บาทต่อเดือน รายได้ 40,000-50,000 บาทต่อเดือน และราคาค่าดูหมอดู พบว่าไม่มีผลต่ออุปสงค์ของการใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จะเห็นว่าเมื่อเลือกพิจารณาเฉพาะรูปแบบการพยากรณ์วัน-เดือน-ปีเกิด จะทำให้ลักษณะของสินค้าหรือการให้บริการดูหมอดูมีความเป็น homogeneous ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการทดแทนกันได้ของการให้บริการของหมอดูแต่ละคน ผลการศึกษาที่ได้จึงมีความแตกต่างจากกรณีที่ใช้ทุกรูปแบบการพยากรณ์มาวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังทำให้ตัวแปรอิสระอธิบายความน่าจะเป็นในการใช้บริการหมอดูได้ดีขึ้นอีกด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการให้บริการดูหมอดูมีความหลากหลายของรูปแบบการพยากรณ์ จึงเกิดปัญหาว่ารูปแบบการพยากรณ์แต่ละรูปแบบไม่เหมือนกัน ขาดความเป็น homogeneous ของการให้บริการ ซึ่งไม่สามารถใช้แทนกันได้ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของการใช้บริการหมอดูในกรุงเทพมหานครนี้ จึงแบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ใช้ทุกรูปแบบการพยากรณ์ในการวิเคราะห์ และกรณีที่เลือกใช้เฉพาะวัน-เดือน-ปีเกิด ในการวิเคราะห์ ซึ่งเมื่อเลือกใช้เฉพาะวัน-เดือน-ปีเกิด ในการวิเคราะห์แล้ว ทำให้ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ดีขึ้น จึงเห็นว่าในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของการใช้บริการหมอดูโดยแยกรูปแบบการพยากรณ์แต่ละประเภท เพื่อให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน และเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลให้มากขึ้น ซึ่งน่าจะทำให้การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของการใช้บริการหมอดูแต่ละรูปแบบการพยากรณ์มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น